

12. Intern høring af Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032 samt håndtering af medlemsforslag vedrørende de offentlige måltider (2026-0134927)

På baggrund af en beslutning i Økonomiudvalget den 18. marts 2025 er der udarbejdet et udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032. Økonomiudvalget skal godkende, at udkastet på Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032 sendes i intern høring, og at et medlemsforslag vedr. de offentlige måltider hermed er håndteret.

Indstilling

Økonomiforvaltningen indstiller over for Økonomiudvalget,

1. at godkende, at udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032 for Københavns Kommune sendes i intern høring 15. juni – 22. september 2026,
2. at det godkendes, at "Medlemsforslag om opprioritering af ældres ernæring", udvalgshenvist til af Borgerrepræsentationen den 13. november 2025, hermed er håndteret,
3. at status på "Medlemsforslag om 100 procent økologi i animalske produkter i kommunale måltider" fra Borgerrepræsentationens møde den 26. marts 2026, tages til efterretning.

Problemstilling

Økonomiudvalget (ØU) besluttede den 18. marts 2025, at Mad- og Måltidsstrategien skulle fornyes. Den 28. oktober 2025 godkendte ØU en midtvejsstatus på strategifornyelsen, som definerede rammerne for en fornyet strategis indhold.

Formålet med fornyelsen er at sikre en fortsat tværgående indsats på madområdet i de offentlige køkkener og i København samt en strategisk ramme for udmøntningen af kommunens varige madkvalitetsmidler. Udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi for perioden 2027-2032 (bilag 1) skal sendes i intern høring i alle stående udvalg, lokaludvalg og relevante råd (liste over høringsparter findes i bilag 2).

I forbindelse med at ØU behandler udkast til en fornyet Mad- og Måltidsstrategi håndteres et medlemsforslag fremsat i Borgerrepræsentationen:

- "Medlemsforslag om opprioritering af ældres ernæring i København Kommunes Mad- og Måltidsstrategi" udvalgshenvist til ØU af Borgerrepræsentationen den 13. november 2025 (bilag 3)

Der gives hertil også status på følgende medlemsforslag:

"Medlemsforslag om 100 procent økologi i animalske produkter i kommunale måltider" vedtaget af Borgerrepræsentationen den 26. marts 2026 (bilag 4).

Løsning

Økonomiudvalget kan fastlægge det fremadrettede arbejde med mad- og måltidsområdet i Københavns Kommune på flere måder:

- Man kan vælge fremadrettet ikke at have en samlet Mad- og Måltidsstrategi på tværs af kommunen.
- Man kan vælge at indsnævre Mad- og Måltidsstrategiens fokus, så den fremover er begrænset til konkrete faglige områder eller til færre forvaltninger.
- Man kan vælge at fastholde et tværgående fokus på hele Københavns Kommune og dermed forny den eksisterende strategi og videreudvikle de nuværende ambitionsområder.

I det foreliggende udkast til en fornyet mad- og måltidsstrategi er det indarbejdet, at strategiens temaer prioriteres således, at ernæring, velsmag, fællesskab og medbestemmelse vejer tungest for de institutioner og enheder, hvor borgerne er på fuldkost og modtager alle deres måltider. Der lægges således op til et øget fokus på fleksibilitet og medindflydelse for borgere på fuldkost, som indebærer en prioritering af ernæring over andre hensyn, f.eks. klima mv., for disse borgere.

Udkast til Mad- og Måltidsstrategien 2027-2032 er udarbejdet i et samarbejde mellem kommunens syv forvaltninger. Der blev i forbindelse med fornyelsesarbejdet nedsat en politisk følgegruppe bestående af kommunens borgmestre, som i udviklingsperioden har afholdt seks møder, hvor de løbende er blevet opdateret om og inddraget i strategiens indhold. Herudover blev der nedsat en ekstern ekspertgruppe, hvor tre møder er blevet afholdt i udviklingsperioden. Undervejs i udviklingen er borgerrepræsentanter, repræsentanter fra driften samt madbranchen blevet involveret for at give input.

Strategiens indhold

Strategiens temaer, målsætninger og indsatsområder er fordelt på to dele med fokus på henholdsvis de offentlige måltider og København som madby.

Del 1: Københavns Kommune serverer offentlige måltider i verdensklasse

Strategien fastholder ambitioner og målsætninger for Københavns Kommunes verdensførende arbejde med offentlige måltider, der kombinerer et fokus på kvalitet og velsmag, fællesskab og trivsel, sundhed og ernæring, og miljø- og klimahensyn. Der lægges fortsat vægt på en fleksibel tilgang, hvor kommunens offentlige køkkener implementerer strategiens ambitioner med afsæt i lokal viden, forskellige typer køkkendrift og målgrupper. Hertil at ambitioner, såsom ernæring og medbestemmelse skal fylde mere i køkkenernes arbejde med strategien end andre ambitioner såsom klima og økologi. Der tages desuden hensyn til, at nogle borgere kun får en del af deres daglige måltider i den offentlige institution, mens andre bor der og er på fuldkost.

Nyt i strategien for 2027-2032:

- En ny målsætning om medbestemmelse og tilfredshed som skal understøttes af borgerinddragende aktiviteter lokalt i institutionerne.

- Styrket fokus på fællesskab og trivsel gennem udbredelse af arbejdet med mad og måltider på tværs af faggrupper.
- Tættere opfølgning på efterlevelse af kostenbefalingerne for at understøtte arbejdet med styrket ernæring på tværs af kommunens køkkener.
- Der kan differentieres mellem målsætninger og ambitioner i strategien, således at de køkkener, der serverer måltider til borgere på fuldkost, kan vælge at arbejde mere med fx velsmag, ernæring og medbestemmelse end klima og miljø.
- En ny målsætning om styrket dyrevelfærd og skånsomme fangstmetoder, hvori det skal undersøges, hvilke muligheder der er for at øge andelen af økologiske animalske produkter til 100% eller til tilsvarende dyrevelfærdsmæssige standarder.
- Et forstærket fokus på de forskellige målgruppers ernæringsbehov i forbindelse med klimavenlig kost, hvor der udvikles differentierede klimastandarder på baggrund af de officielle kostenbefalinger for målgrupperne. De differentierede klimastandarder erstatter den tidligere målsætning om at reducere klimaafttrykket fra kommunens måltider med 25 pct. per kilo fødevarer i 2025 i forhold til 2018. Denne målsætning opnåede KK i 2023. De nye standarder forventes at have et begrænset reduktionspotentiale og dermed bidrage i begrænset omfang til målsætningen om 50 pct. reduktion af CO₂e-udledninger fra kommunens indkøb i 2035 i forhold til 2019, jf. Klimastrategi 2035. Reduktionspotentialet kendes, når udvikling og beregning af klimastandarderne ligger klar i løbet af 2027.
- Ny målsætning om reduktion af engangsemballage i måltidsproduktion og -servering.
- Et nyt tema om kortere og mere transparente forsyningskæder, som skal understøtte forsyningsikkerhed til kommunens køkkener og en mere mangfoldig og lokal produktion af økologiske fødevarer.

Del 2: København skal være verdens bedste madby

Den første Mad- og Måltidsstrategi introducerede, med afsæt i styrket samarbejde mellem kommunen, borgere og virksomheder, ambitionen om at styrke København som sund, grøn og vital madby. Med strategifornyelsen sættes et endnu stærkere fokus på denne del.

Nyt i strategien:

- Med den fornyede strategi er ambitionen, at det sunde og grønne madvalg også skal være det nemmeste valg i hverdagen for alle københavnere.
- Københavnernes muligheder for at indgå i fællesskaber omkring mad skal forbedres. Det gøres med henblik på at understøtte folkesundhed, bedre livskvalitet og øget trivsel på tværs af københavnere.
- Strategien sætter fokus på kommunens rolle i at styrke tilgængeligheden, hvilket blandt andet kan gøres ved at aktivere kommunale tilbud og aktiviteter for at nå ud til flere københavnere.
- Strategien sætter et tydeligere fokus på at understøtte udviklingen af en bæredygtig madbranche i København, herunder hvordan kommunen generelt kan understøtte bedre rammevilkår for madbranchen samt branchens arbejde for reduktion af affald, madspild og samlede klimaafttryk.

Se Bilag 1 for at læse udkast til Mad- og Måltidsstrategien 2027-2032.

Intern høring og videre politisk proces

Det foreslås, at strategien sendes i intern høring i perioden 15. juni – 22. september 2026. Den interne høring omfatter alle stående udvalg, lokaludvalg samt relevante råd. Udvalgene får med den interne høring blandt andet mulighed for at kommentere på forhold vedrørende de konkrete målgrupper i strategien, herunder særligt for de målgrupper som er på fuldkost.

Af bilag 2 fremgår overblik over interne høringsparter.

ØU bliver præsenteret for høringssvar den 27. oktober 2026, hvor ØU også skal godkende, at udkast på Mad- og Måltidsstrategien 2027-2032 sendes i ekstern høring i perioden 30. oktober – 30. november 2026.

Der udarbejdes parallelt med strategifornyelsen, en analyse af køkkendriftens økonomi og eventuelle meromkostninger til fødevarepriser og strategiens ambitioner. På baggrund af analysen vil den politiske følgegruppe i august 2026 blive præsenteret for et oplæg til sammenhængen mellem økonomi og ambitionerne i den kommende strategi. Dette gøres med henblik på, at der politisk kan prioriteres midler i forbindelse med Budget 27.

Økonomiudvalget vil på baggrund af høringen modtage et endeligt udkast til Mad- og Måltidsstrategien 2027-2032, der forventes behandlet i ØU i januar 2027 (dato afventer godkendelse af mødeplan for 2027) forud for efterfølgende godkendelse i Borgerrepræsentationen (dato afventer godkendelse af mødeplan for 2027).

Medlemsforslag om opprioritering af ældres ernæring i København Kommunes Mad- og Måltidsstrategi

Borgerrepræsentationen besluttede den 13. november 2025 at udvalghenviser Medlemsforslag om opprioritering af ældres ernæring i Københavns i København Kommunes Mad- og Måltidsstrategi til Økonomiudvalget. Medlemsforslaget er vedlagt som bilag 3.

Økonomiforvaltningen har med inddragelse af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen udarbejdet følgende vurdering:

- At medlemsforslagets indstillingspunkter 1 og 2 er håndteret i den fornyede strategi. Ift. ernæring er de nationale kostanbefalinger det ernæringsfaglige udgangspunkt for alle borgere i arbejdet med Mad- og Måltidsstrategien. I den fornyede strategi øges fokus på styrket ernæring for alle målgrupper bl.a. gennem en tættere opfølgning på efterlevelse af de officielle kostanbefalinger i indkøbet (bilag 1, s. 14-15). Ift. klimavenlig kost bliver der med den fornyede strategi lagt op til, at klimaambitionerne skal gå hånd i hånd med ernæringen. Der skal udvikles klimastandarder, som vil guide køkkenerne i, hvad den optimale klimabelastning fra deres fødevareindkøb er, når måltiderne sammensættes ernæringsmæssigt korrekt for deres målgrupper (bilag 1, s. 18). Dermed sikres et større fokus på at ambitioner om klimavenlig kost ikke går imod de ældres ernæringsbehov. Ift. at imødekomme ældres ønsker og tilbyde flere valgmuligheder, lægges der i den fornyede strategi op til et styrket arbejde med inddragelse og medbestemmelse (bilag 1, s. 10-11).

Mad- og Måltidsstrategien definerer målsætninger for arbejdet med mad og måltider i Københavns Kommune. Med målsætninger menes ikke ufravigelige krav, men i stedet retningslinjer og ambitioner for, hvad køkkenerne skal arbejde hen imod. Derfor kan køkkener,

der serverer mad til ældre borgere, vælge at prioritere ambitioner om f.eks. medbestemmelse, ernæring og fællesskab højere end klima og miljø.

- At indstillingspunkt 3 er håndteret ved, at det ernæringsfaglige udgangspunkt for arbejdet med strategien er de nationale kostanbefalinger. Hertil præciserer den fornyede strategi, at de enkelte køkkener selv beslutter, hvordan de vil sammensætte måltiderne, herunder til hvilke og hvor mange måltider, der serveres kød. Dette gøres under forudsætning af, at måltiderne lever op til de nationale kostanbefalinger og tager højde for borgernes individuelle ernæringsbehov og ønsker. Der er fokus på, at særligt ældre borgere har behov for proteinrige måltider, og ved reduktion af kød i måltiderne skal der suppleres med andre proteinrige kilder som fisk, mejeriprodukter eller bælgfrugter for at reducere risiko for underernæring og vægttab.
- At indstillingspunkt 4 er håndteret ved, at strategien indeholder et separat tema med målsætninger og indsatsområder med henblik på styrkelse af fællesskab og trivsel under måltiderne (bilag 1, s. 12-13).

Status på medlemsforslag om 100 procent økologi i animalske produkter i kommunale måltider

Borgerrepræsentationen vedtog den 26. marts 2026, at Borgerrepræsentationen pålægger Økonomiforvaltningen, med inddragelse af øvrige relevante forvaltninger, at undersøge hvordan der kan arbejdes med at højne graden af økologi i animalske produkter, og hvordan dette vil påvirke de kommunale måltider i forhold til variation, kvalitet, specialkost og pris. Medlemsforslaget er vedlagt som bilag 4.

Beslutningen om en undersøgelse er indarbejdet i strategiudkastet (bilag, s. 18). Når muligheder og metoder til at øge økologiprocenten for animalske produkter og skånsomt fanget fisk samt de økonomiske konsekvenser er kortlagt, forelægges undersøgelsen ØU til behandling.

Økonomi

Denne indstilling har ingen økonomiske konsekvenser. Der vil blive udarbejdet forslag til budgetinitiativer til Budget 2027, som indeholder overblik over indsatser til implementering af strategien, herunder hvilke indsatser, der finansieres indenfor eksisterende rammer og hvilke indsatser, som vil kræve ny finansiering.

Videre proces

Når ØU har godkendt indstillingen, sendes strategien i intern høring i alle udvalg, lokaludvalg samt relevante råd i perioden 15. juni – 22. september 2026. ØU præsenteres for høringssvar den 27. oktober 2026 forud for ekstern høring.

Forvaltningerne formulerer konkrete indsatser, som samles i en implementeringsplan. Den første implementeringsplan for 2027-2028 udvikles frem mod Budget 27, hvor der skal findes finansiering til nye initiativer i den første del af strategiperioden.

Den politiske følgegruppe vil i august blive præsenteret for et oplæg til sammenhængen mellem økonomi og ambitionerne i den kommende strategi forud for Budget 27.

Søren Hartmann Hede

/Nicolai Kragh Petersen

Bilag

Bilag 1 - Udkast til Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi 2027-2032

Bilag 2 - Interne høringsparter

Bilag 3 - Medlemsforslag om opprioritering af ældres ernæring i København Kommunes Mad- og Måltidsstrategi

Bilag 4 - Medlemsforslag om 100 procent økologi i animalske produkter i kommunale måltider